

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2002-2003

24 juni 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toename van het aantal zwaarlijvigen bij kinderen en jongeren

Vraag om uitleg van de heer Jan Van Duppen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de filosofie en toegankelijkheid van het Digikidsproject

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het gebruik van de computer op school

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de subsidiëring van vormingsprojecten door erkende verenigingen ten behoeve van ouders met schoolgaande kinderen

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de afspraken binnen het Lokaal Overlegplatform in Brussel omtrent de inschrijvingsprocedure in het kader van het gelijkekansendecreet

Rechtzetting

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Dinsdag 24 juni 2003

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer André Van Nieuwkerke

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.42 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toename van het aantal zwaarlijvigen bij kinderen en jongeren

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Dillen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toename van het aantal zwaarlijvigen bij kinderen en jongeren.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, enkele weken geleden hebben specialisten inzake zwaarlijvigheid, obesitas en eetstoornissen opnieuw aan de alarmbel getrokken. Zwaarlijvigheid bij kinderen begint in Vlaanderen epidemische afmetingen aan te nemen en neigt zelfs naar Amerikaanse toestanden.

Een zeer grote risicogroep bevindt zich onder de schoolgaande jongeren. Ik moet niemand ervan overtuigen dat zwaarlijvigheid een bijzonder negatieve invloed heeft op de gezondheid. Het verhoogt de kansen op allerlei ziektes, maar heeft ook een impact op de psychische en sociale gezondheid. Zwaarlijvigen zijn vaak het slachtoffer van pesten en worden gediscrimineerd, wat kan leiden tot depressie en nervositeit.

Mevrouw de minister, dit is een bijzonder ingewikkelde problematiek die vanuit verschillende invalshoeken moet worden benaderd. Als minister van Onderwijs hebt u daarin ook een belangrijke ver-

antwoordelijkheid en opdracht. Specialisten hebben hun krachten gebundeld in het ‘Obesitas Forum’ met als doel maatregelen af te dwingen van onder andere de Vlaamse regering. Ook het onderwijs wordt hierbij aanzien als een belangrijke partner. Het is belangrijk dat u een duidelijke en degelijke strategie uitwerkt waarbij er een goede omgeving wordt gecreëerd om dit probleem aan te pakken. Mevrouw de minister, wat is uw strategie ? Welke klemtonen zult u na deze dringende oproep leggen in uw beleid om dit probleem bij voorrang en hoogdringendheid aan te pakken ?

U kunt een essentiële rol spelen in het stimuleren van gezonde leefomstandigheden door het ter beschikking stellen van informatie en het zorgen voor een gepaste regeling. Er kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het uitvaardigen van strengere voedingsrichtlijnen voor warme maaltijden, overeenkomstig de aanbevelingen van de voedingsdeskundigen. Ik denk bijvoorbeeld ook aan de drankautomaten die een groot aanbod aan suikerhoudende dranken verdelen. Daarnaast is het niet altijd evident om water of melk te krijgen. Onze jongeren worden op school werkelijk verleid om frisdrank te drinken, en het is voor een kind ook moeilijk om daaraan te weerstaan. Het is erg belangrijk dat u ervoor pleit dat er meer aandacht wordt besteed aan gezondheidsopvoeding op school. Een aantal schoolprojecten kan meer ondersteuning krijgen, zoals bijvoorbeeld over gezonde voeding of over beeldvorming op het vlak van uiterlijk en de vermeende betekenis hiervan voor het gevoel van eigenwaarde. Bent u bereid uw beleid te heroriënteren en de scholen en CLB's de opdracht te geven dringend meer aandacht te besteden aan deze problematiek ?

Mevrouw de minister, een tweede reeks vragen betreft de CLB's. De vorige minister van Welzijn, mevrouw Vogels, heeft aan de KUL een onderzoeksopdracht gegeven met als titel ‘Professionalisering van preventie en hulpverlening van jongeren met

Dillen

eetstoornissen'. Het hoofdaccent van dit onderzoek lag bij de CLB's. Uit het onderzoek bleek dat de CLB-artsen duidelijk nood hebben aan een betere training in het ondervragen van leerlingen. Daarnaast blijkt er ook een gebrek aan goede opvolging van kinderen met gewichtsproblemen. Welke gevolgen werden er gegeven aan de resultaten van de studie en hoe werden ze ingepast in uw beleid ?

Mevrouw de minister, ik wil beklemtonen dat de ouders in deze problematiek een belangrijke verantwoordelijkheid hebben en aandacht moeten besteden aan de gewichtsproblemen van hun kinderen. Helaas gebeurt dat in een groot aantal gevallen niet en zijn de kinderen aangewezen op de school en het CLB.

Voor een doelgerichte aanpak is een vroegtijdige detectie erg belangrijk. Ik denk daarbij aan een regelmatige screening. Ook hier ligt het zwaartepunt bij de CLB's. Uit de studie bleek dat de vorming en bijscholing van het CLB-personeel onvoldoende is. Op welke wijze wordt er vanuit uw beleid aandacht besteed aan efficiënte gezondheidspromotie en vroegtijdige herkenning en begeleiding van kinderen met eet- en gewichtsproblemen ?

De voorzitter : Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik wil me aansluiten bij de vragen van mevrouw Dillen. Het begint stilaan de spuigaten uit te lopen. We worden geconfronteerd met allerlei soorten gewichtsproblemen. De ene weegt te veel, de andere te weinig. Scholen kunnen een belangrijke rol spelen in gezonde voeding en ik had dan ook graag vernomen hoe daar werk van wordt gemaakt via het beleid.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, het is in de eerste plaats thuis dat dergelijke problemen moeten worden aangepakt. Er moet een gezins- en welzijnsbeleid worden gevoerd waarin dat wordt gestimuleerd. Als er thuis niets wordt gedaan, dan staan scholen machteloos.

Dat geldt ook voor andere zaken. Als kinderen op school leren de straat niet over te steken als het licht op rood staat en de ouders dat in hun haast toch doen, dan heeft die les geen enkele zin gehad. We moeten ermee ophouden allerlei zaken van het

onderwijs te verwachten als gezinnen zich niet gesteund voelen om hun taak te vervullen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, we mogen niet uit het oog verliezen dat de aanpak van de problematiek van gezonde voeding en gezonde eetgewoontes in een breder kader past en dat dit het actieterrein van het departement Onderwijs en mijn bevoegdheden overstijgt. Anderzijds is iedereen ervan overtuigd dat het onderwijs daarin ook een rol te vervullen heeft.

De problematiek van gezonde voeding en gezonde eetgewoontes heeft een plaats gevonden in de eindtermen. Er is de vakoverschrijdende eindterm 'Voeding' die past in de gezondheidseducatie in de eerste graad van het secundair onderwijs. De leerlingen kunnen aan de hand van een model een evenwichtige maaltijd samenstellen en nagaan hoe het voedingsgedrag beïnvloed wordt door reclame en sociale omgeving.

Er is ook de vakoverschrijdende eindterm 'Gezonde en actieve leefstijl', ook binnen gezondheidseducatie, in de tweede graad van het secundair onderwijs. Daarin staat het volgende : 'de leerlingen hanteren de richtlijnen voor een gezonde voeding, voor de aankoop en bewaring van voedingsmiddelen en de hygiënische bereiding van maaltijden'. Er is ook een vakoverschrijdende eindterm 'Leefstijl en levenskwaliteit', eveneens binnen gezondheidseducatie, in de derde graad van het secundair onderwijs. Die omvat het volgende : 'de leerlingen nemen een kritische houding aan tegenover hun voedingspatroon en zijn bereid het aan te passen, rekening houdend met criteria voor een evenwichtige voeding binnen diverse voedingssystemen, benoemen risicofactoren voor eetstoornissen en de gevolgen daarvan'.

Dit systeem van eindtermen, met achterliggende uitgangspunten als gezondheidseducatie als pijler van gezondheidsbevordering, biedt onze scholen een voldoende sterk onderbouwd kader om deze problematiek aan te pakken. Bovendien weten de scholen zich, zowel als het gaat om individuele leerlingen als om een meer structurele aanpak, ondersteund door de centra voor leerlingenbegeleiding.

U had ook een vraag over de onderzoeksopdracht 'Professionalisering van preventie en hulpverlening van jongeren met eetstoornissen' en de gevolgen

Vanderpoorten

die werden gegeven aan de resultaten van deze studie. De studie, die op het internet te raadplegen is, sluit af met een aantal beleidsadviezen onder de titel 'suggesties in verband met preventieve en eerstelijnszorg bij jongeren met eetstoornissen'.

Wat zijn de functies van de eerstelijnszorg? Volgens het onderzoek moeten werkers in de eerstelijnszorg niet zozeer in staat zijn cliënten met een eetstoornis zelf te begeleiden, wel wordt van hen in mindere of meerdere mate een bijdrage verwacht bij de primaire preventie, de vroegtijdige detectie, de motivering tot behandeling en doorverwijzing. De studie haalt daarbij specifiek twee categorieën artsen aan. Ten eerste is er de huisarts, die goed geplaatst is om de eerste detectie te doen en na te gaan of er op basis van een eerste medisch onderzoek veel haast nodig is voor dringende therapie. Daarnaast is er de CLB-arts, die veel contact heeft met de groep waarbinnen een eetstoornis vaak ontstaat en zo een grote rol speelt bij vroegtijdige herkenning.

Dan is er de vroegtijdige herkenning. Hiervoor moeten, volgens de onderzoekers, de betrokken hulpverleners voldoende basiskennis hebben om een eetstoornis te herkennen. Verder moeten de kansen op detectie verbeteren door gebruik te maken van een eenvoudig screeningsinstrument, bijvoorbeeld een korte vragenlijst of checklist.

Het herhaald algemeen medisch onderzoek van leerlingen op een CLB biedt, nog steeds volgens de onderzoekers, uitzonderlijke mogelijkheden tot vroegtijdige herkenning van jongeren die het risico lopen een eetstoornis te ontwikkelen. Met behulp van systematische screening en automatisering van de gegevensverwerking zouden deze unieke mogelijkheden van preventie kunnen worden geoptimaliseerd. De onderzoekers hopen dat hiervoor in de toekomst de kansen worden gecreëerd om deze bijzondere taak efficiënter uit te bouwen met ondersteuning van wetenschappelijk onderzoek.

Die opdracht is ondertussen sinds februari 2002 aangevat in 'De Leidraad', een netoverschrijdend en multidisciplinair project, dat wordt gefinancierd door de Vlaamse overheid. Het project heeft een praktisch hanteerbare handleiding uitgewerkt die de CLB-medewerkers in staat moet stellen om – in samenspraak met leerlingen, leerkrachten en ouders – om te gaan met de zorgvragen van de school. Naast de thema's ADHD, depressie, druggebruik en faalangst, focust het project ook op obesitas. Het project, dat dit schooljaar wordt voortge-

zet, voorzagt en voorziet ook in de nodige vorming, zodat de CLB-medewerkers de beschikbare handleiding op een zinvolle manier weten te hanteren. Voor meer info kan u steeds terecht op www.leidraad.be.

Dit project wordt wetenschappelijk ondersteund door professor doctor Braet, klinisch psycholoog, gedragstherapeut en docent in de vakgroep Ontwikkelings- en Persoonlijkheidspsychologie van de Universiteit Gent. Ze is coördinator van projecten inzake preventie en behandeling van kinderoesitas en consulent in de polikliniek van het Universitair Ziekenhuis van Gent en in het Medisch Pediatrisch Centrum in De Haan. Ze heeft overigens ook meegewerkt aan het onderzoek van voormalig minister Vogels.

Met de automatisering van de gegevensverwerking kan vanaf het begin van het schooljaar 2003-2004 eveneens een aanvang worden gemaakt dankzij het opstarten van het NICO-project, het informatieproject voor CLB's.

Vervolgens wil ik het hebben over de informatie over behandelingsmogelijkheden. Het onderzoek wijst erop dat er enerzijds een gebrek is aan kennis over de doorverwijsmogelijkheden en dat de bestaande behandelingsmogelijkheden anderzijds als te beperkt worden ervaren. De beschikbaarheid van de bestaande behandelingsmogelijkheden en andere vallen buiten mijn bevoegdheid. Het gebrek aan kennis over de doorverwijsmogelijkheden bij de CLB-artsen wordt in het project van de Leidraad aangepakt: de handleiding voorziet in de nodige doorverwijsadressen voor de regio waar het project actief was.

Dan is er de netwerkvorming. Hier is volgens het onderzoek duidelijk behoefte aan het ontwikkelen van richtlijnen voor de diagnose en behandeling van eetstoornissen. Netwerkvorming met diverse hulpverleners is wellicht de belangrijkste noodzaak voor de toekomst. Ook deze beide thema's komen aan bod in het project van de Leidraad.

U stelde me ook een vraag over vroegtijdige detectie en de rol die de CLB's daarbij spelen. Uit het onderzoek bleek inderdaad dat CLB-artsen veel nood hebben aan meer informatie over diagnostiek en herkenning van eetproblemen tijdens de algemene en gerichte consulten. Ze hebben nood aan een leidraad voor motivering en vinden het vaak moeilijk om met de sociale context van de leerling te werken. Verder willen ze meer zicht krijgen op wat ze preventief kunnen doen en op wat gezonde eetgewoonten zijn bij leerlingen.

Vanderpoorten

Het eindrapport, dat u op internet kunt vinden, maakt meteen ook duidelijk dat, in samenwerking met een groep medewerkers van CLB's, een opleidingspakket werd uitgewerkt dat aan de specifieke noden tegemoetkomt. Ik lees even voor uit dat eindrapport : 'Er werd geopteerd voor een algemene studiedag, waaraan elke geïnteresseerde CLB-medewerker kon deelnemen. Op het programma stonden volgende thema's : een eetstoornis of een voorbijgaande dieetgril ? kenmerken en oorzaken ; herkennen van de belangrijkste signalen : multidisciplinaire diagnostiek bij jongeren ; van ontkenning tot verwijzing : motiveren, informeren en zorgen voor begeleiding ; preventie op school : mogelijkheden en beperktheden en ambulante behandeling van eetstoornissen : basisingrediënten en voorwaarden.

Deze studiedagen werden gevolgd door per regio twee praktijkgerichte dagen die thematisch opgevat waren : preventie en ongezonde eetgewoonten, versterken van identiteit en positief zelfbeeld ; detectie tijdens het routineonderzoek ; werken met de omgeving en motivering van de leerling met eetproblemen. Om actieve deelname mogelijk te maken, werd geopteerd voor kleine groepen van maximum 30 deelnemers. In totaal namen 300 medewerkers deel aan de studiedagen en 150 aan de praktijkgerichte workshop. De reactie was zo overweldigend dat de CLB-koepels zelf al besloten in een vervolg te voorzien in 2002. Uit de evaluatie bleek dat de deelnemers het geheel als goed tot uitstekend beoordeelden. Ze vonden het een stimulerende formule, maar betreurden dat niet iedereen de volledige reeks workshops kon volgen. Het netoverschrijdend karakter van de workshops werd erg gewaardeerd door de deelnemers die onderling veel ervaring uitwisselden.

Daarnaast is er natuurlijk nog het project van de Leidraad dat zijn bevindingen en materialen voor alle Vlaamse CLB's beschikbaar stelt.

Dan rest er mij nog te antwoorden op uw laatste vraag over de positieve stimulansen die moeten worden gegeven. Zoals daarnet reeds duidelijk werd gemaakt, is het niet nodig de scholen en CLB's nog eens expliciet de opdracht te geven de nodige aandacht te besteden aan de problematiek van zwaarlijvigheid bij jongeren. Voor de scholen zit deze opdracht immers reeds vervat in de eindtermen, voor de CLB's in het CLB-decreet zelf. Ik lees even artikel 18 van het CLB-decreet : 'Het centrum neemt initiatieven om de gezondheid, groei en ontwikkeling van de leerlingen te bevoor-

deren, te bewaken en te behouden. Dit impliceert naast de multidisciplinaire werking dat het centrum systematisch en vroegtijdig stoornissen opspoot op het vlak van gezondheid, groei en ontwikkeling, zodat de leerling of de ouders tijdig deze stoornissen kunnen laten behandelen. Het centrum organiseert hiertoe algemene, bijzondere en gerichte consulten.'

Ik denk dat de overheid haar taak heeft vervuld. Het zal natuurlijk van school tot school variëren in hoeverre dat ook op de voet wordt opgevolgd. Mijn ervaring is dat als een school wordt geconfronteerd met een dergelijke problematiek, er een behoefte is aan vorming en dat er dan heel veel contacten zijn met het CLB. Dat leidt dan meestal ook tot een gericht behandelen van de problemen. In scholen die tot op een bepaald moment niet werden geconfronteerd met een dergelijke problematiek, duurt het soms wat langer voor ze worden doordrongen van de problematiek. Als de CLB's voldoende knowhow overdragen aan de scholen en er veel gerichte contacten zijn, verloopt dat over het algemeen alleszins zonder problemen.

Ik zeg het echter nogmaals : ik heb er natuurlijk geen zicht op hoe de scholen dat allemaal behandelen. De manier waarop ze dat doen behoort trouwens ook tot hun autonomie.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. De praktische invulling varieert inderdaad. In een aantal scholen wordt wel degelijk aandacht besteed aan deze problematiek, maar in andere scholen gebeurt dat veel te weinig. Ik ben toch verheugd dat de CLB-koepel maatregelen heeft genomen die tegemoetkomen aan de verlangens van het CLB-personeel en van de CLB-artsen in verband met deze problematiek.

We mogen inderdaad niet alles van het onderwijs verwachten. Het is dus zeer belangrijk dat er een gezinsvriendelijk beleid wordt gecreëerd waardoor gezinnen ondersteuning krijgen, en dat er bijvoorbeeld in de context van de opvoedingsondersteuning veel aandacht aan deze problematiek wordt besteed.

Mijnheer Martens, ik kan u geruststellen : in de commissie voor Welzijn wordt deze kwestie regelmatig onder de aandacht gebracht. Alle partijen zitten in dat verband ook min of meer op dezelfde lijn en blijven de belangrijke opdracht van de gezinnen benadrukken. Niet alle gezinnen slagen evenwel in die opdracht. Veel kinderen blijven im-

Dillen

mers in de kou staan door een gebrek aan gezins-ondersteuning. In deze commissie heb ik mijn vragen vooral toegespitst op de onderwijsproblematiek.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Van Duppen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de filosofie en toegankelijkheid van het Digikids-project

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Duppen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de filosofie en toegankelijkheid van het Digikids-project.

De heer Van Duppen heeft het woord.

De heer Jan Van Duppen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, vorig jaar bracht De Morgen in de krant van 17 juni 2002 verslag uit over het Digikids-project. Ik geef even de inhoud van dat verslag weer.

In 1997 werd er een grote 'Aan-Uit'-conferentie georganiseerd. Daar namen 2.500 leerkrachten aan deel. Voor het eerst werden er zogenaamde Digikits naar de scholen gestuurd. Die starterspakketten voor de uitbouw van ICT op school bevatten een Tricom-modem, een internetabonnement van Skynet of Planet Internet, Office 97 van Microsoft en Frontpage, een pakket om websites te maken. Op een aantal maanden tijd hadden duizenden scholen zich ingeschreven om die pakketten ter waarde van 50.000 frank te ontvangen.

Om de scholen verder aan te moedigen, werden er wedstrijden uitgeschreven voor internetprojecten op school. De basisschool 't Regenboogje uit Etterbeek won als eerste een prijs met een leerlingen-computerproject. De school kreeg voor 1 miljoen frank aan computermateriaal met de groeten van Microsoft. Bill Gates, de grote baas van Microsoft, kwam de prijs persoonlijk overhandigen. De rest is geschiedenis : ongeveer 1 jaar na de uitreiking van die prijs hadden 1.500 scholen zich voor die wedstrijden ingeschreven.

Het Digikids-pakket werd uitgebreid met educatieve cd-rom's en speciale opleidingsprogramma's voor leerkrachten en leerlingen. Het succes van de wedstrijden in het Digikids-project nam elk jaar toe. In het jaar 2000 reikten ook het Vlaams ministerie van Onderwijs en uitgeverijen van educatieve boeken en multimedia prijzen uit. Op dat ogenblik werkte Digikids samen met onder andere Packard Bell, Telenet, Sony en het computermagazine Clickx. De privé-partners van Digikids investeerden miljoenen in de projecten. Tot daar wat er in het verslag van De Morgen van 17 juni 2002 stond.

Digikids brengt verschillende actoren uit de ICT-wereld samen en stimuleert het gebruik van ICT in de scholen. De inspanningen van vlijtige leerlingen en leerkrachten worden bovendien beloond, wat een goede zaak is. De overheid steekt behoorlijk wat geld in het Digikids-project, maar ook privé-bedrijven leveren financiële inspanningen. Daarover wil ik het nu hebben.

Binnen het project bestaat de mogelijkheid om een gratis regularisatie voor Windows 95 en 98 te krijgen. Bovendien zijn er goedkope pakketten van Microsoft en besturingssystemen te verkrijgen. Daarnaast bestaat ook de mogelijkheid om allerlei testsoftwarepakketten en volledige softwarepakketten te winnen. In elke Digikit zit een Microsoft Class Server, waardoor men verplicht wordt pc's aan te schaffen die op software van Microsoft draaien.

Wie had in het licht van de recente diplomatieke evoluties nog durven hopen dat een Amerikaanse firma van nationaal belang ons nog zo vrijgevig zou behandelen ? Waarom is Bill Gates zo vrijgevig ? Waarom wordt er zoveel geld van de aandeelhouders van Microsoft in het Digikids-project gestoken ?

De ware reden voor dit altruïsme lijkt ons weinig verheven. Kunt u zich een betere klantenbinding inbeelden dan dit systeem ? Onder het motto 'Wat de boer niet kent, eet hij niet', verandert Microsoft het Digikids-project in een kweekvijver voor kleine microsofties, die de nu al quasi onontkoombare Microsoft-dictatuur van de licenties en de eindeloze upgrades met de virtuele paplepel door de strot geramd krijgen. Ze krijgen het Microsoft-logo voor het verdere leven ingeprent, een beetje zoals de kuikentjes van Konrad Lorenz die, wanneer ze uit het ei komen, hun leven lang het eerste levende wezen volgen dat ze zien. Wij vrezen dat zo iets ook met onze kuikentjes aan het gebeuren is.

Van Duppen

Dit gebeurt allemaal terwijl er een beter en goedkoper alternatief is : de vrije software. Die software onderwerpt zich eveneens aan de regels van de vrije markt en is vaak veel goedkoper dan de niet-vrije software. Veel belangrijker is dat die vrije software vrij mag worden gekopieerd, verspreid, bestudeerd en verbeterd. Het gaat hier om de reële toepassing van een virtueel begrip, een ideële geest als het ware, die ook in ons onderwijs kan en moet kunnen heersen. Het gaat hier om een streven naar een individuele en collectieve ontplooiing van het open en kritisch denken en om een voortbouwen op het werk dat mensen die eerder kwamen, hebben gedaan voor mensen die later komen. Het doet dan ook pijn dat we moeten vaststellen dat onze eigenste digikids van vlees en bloed geen deel mogen uitmaken van de digitale revolutie van de vrije software.

Mevrouw de minister, we hebben altijd gehoopt dat u als liberale minister oog zou hebben voor een gezonde werking van de markt. Microsoft overheerst op dit ogenblik ongeveer 90 percent van de verschillende facetten van de ICT-markt. Microsoft overheerst in het bijzonder de markt van de besturingssystemen en de kantoortoeepassingen via Microsoft Windows en Microsoft Office. Ik weet niet wie deze situatie nog economisch gezond durft te noemen.

Een ander aspect dat ik wil behandelen, is de toegankelijkheid van de Digikids-website. Bij een doorlichting bleek dat de website niet voldoet aan de W3C-normen, wat betekent dat die website niet via alle internetbrowsers of -verkenner kan worden bezocht of correct kan worden weergegeven. W3C is een organisatie die voor elk soort bestand – denk daarbij onder andere aan tekstbestanden, webpagina's, rekenbladen en afbeeldingen – een standaardbestandtype definieert. Een ontwerper die zich aan deze standaarden houdt, is er zeker van dat iedereen die software gebruikt die open bestanden respecteert, zijn bestanden zal kunnen lezen. Ook over de toegankelijkheid voor de verschillende soorten andersvalide, slechtziende medesurfers vinden we niets terug.

Dit is een verkeerd signaal aan de veelal jonge bezoekers. Het spreekt voor zich dat ze, zodra ze vertrouwd geraken met het bouwen van websites, een kijkje gaan nemen naar de structuur van de Digikids-website. Als deze site geen open standaarden aanbiedt, dan vraag ik me af wat de jongeren belet om blindelings mee te stappen in deze monopolie-situatie.

Het bevreemdt me dat er binnen de Vlaamse regering verschillende standpunten bestaan en ook in de praktijk worden toegepast. Ik heb minister Van Mechelen onlangs een actuele vraag gesteld over de toegankelijkheid van het e-VRT-platform. Hij antwoordde dat hij een groot voorstander is van een brede toegankelijkheid met open standaarden en vrije software. Minister Ceysens heeft me vanmiddag tijdens een vraag om uitleg over e-gov met de hand op het hart verzekerd dat het in de nabije toekomst een essentiële zaak wordt om alle projecten van de Vlaamse gemeenschap en de Vlaamse regering toegankelijk te maken voor alle mogelijke softwarepakketten.

Mevrouw de minister, wat is uw visie over de vrije software ? Biedt vrije software geen financiële en educatieve voordelen ten opzichte van niet-vrije software ? Wat moet er worden ondernomen om meer vrije software in het Digikids-project te krijgen ? Bent u bereid om bij de volgende editie van het Digikids-project een mooie prijs uit te reiken voor de beste vrijesoftwaretoepassing ? Bent u bereid om schoolinitiatieven omtrent vrije software in de nabije toekomst uit te bouwen en te steunen ? Wat wilt u doen om de diversiteit van het ICT-aanbod in het onderwijs te stimuleren ? Bent u ervan overtuigd dat de symboolwaarde van de Digikids-site van die aard is dat we erover moeten waken dat die toegankelijk is via open standaarden ?

Mevrouw de minister, dit is geen gemakkelijke materie, maar ik vrees dat we kuikentjes van Lorenz kweken als we ons beperken tot het aanbod van Microsoft. Onze kinderen zijn mijns inziens echter geen eendenkuikentjes.

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mijnheer de voorzitter, ik sluit me aan bij de vragen van de heer Van Duppen, want ik maak me ook zorgen over de binding tussen het onderwijs en Microsoft. Ik heb daar twee jaar geleden al eens een actuele vraag over gesteld. In veel scholen wordt er al gewerkt met open standaarden. Ik merk dat er in Europa een beweging op gang komt die pleit om daar meer aandacht aan te besteden. Ik deel de welbespraakt-heden van de heer Van Duppen niet, maar ik treed zijn vragen graag bij.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, Digikids is een privé-

Vanderpoorten

initiatief. Sinds enkele jaren worden in samenwerking met Digikids sensibiliseringsinitiatieven inzake ICT in het onderwijs georganiseerd en een prijskamp ingericht. De sensibiliseringsinitiatieven houden in dat de Digikit gratis wordt verspreid, dat er een campagne over de ontwikkeling van educatieve lesinhouden door leerkrachten wordt georganiseerd, dat er ICT-schoolprojecten worden verspreid via de media en dat er jaarlijks een ICT-event wordt georganiseerd. Om dit alles te realiseren, werkt Digikids op zijn beurt samen met allerlei partners waaronder Microsoft, Planet Internet, Toshiba, autodesk, Adobe, Telenet, Wolters Plantyn, AW Bruna educatieve uitgevers en andere.

Mijn beleid is er steeds op gericht om scholen een optimale en vrije keuze te laten inzake de aanschaf van systeem- of educatieve software. Zo laat het ICT-infrastructuurprogramma scholen toe software aan te kopen in functie van de eigen noden. Daarnaast heb ik steeds gepoogd gunsttarieven te bedingen met belangrijke softwareleveranciers. Conform de krachtlijnen van mijn beleid lopen er dan ook acties over softwaretoepassingen of werden er gunstvoorwaarden bedongen. Dit laatste is bijvoorbeeld het geval met de schoolboxen van Corel. In 2001 ontving elke Vlaamse school bovendien een cd-rom met de Sun Star office, een open en gratis office pakket.

Ik heb inderdaad weet van de mogelijkheden die open source software biedt voor het onderwijs en van de kosteneffectiviteit van dergelijke software. Het spreekt vanzelf dat scholen die op Linux gebaseerde softwaresystemen willen gebruiken, op een gelijkwaardige manier worden ondersteund. In een aantal officiële publicaties van het departement Onderwijs over de integratie van ICT in het Vlaams onderwijs, namelijk 'ICT.paswoord tot de kennismaatschappij' en 'ICT.onderwijs@Vlaanderen', worden diverse goede praktijkvoorbeelden aangehaald van scholen die met succes kosteneffectieve systemen gebruiken, zoals Linux.

Inzake educatieve softwaretoepassingen is er nu reeds een project waarbij on line freeware en shareware voor het basisonderwijs wordt geselecteerd, beschreven en vertaald naar de didactische praktijk. In het najaar zal daarover verder worden gesensibiliseerd.

Binnen de Dienst Informatie Vorming en Afstemming – het samenwerkingsverband tussen Onderwijs, Werkgelegenheid, Cultuur en Economie – is een werkgroep opgericht die de problematiek van

softwarelicenties behandelt. Binnen die werkgroep zullen de mogelijkheden van open software voor vormingsverstrekkers uitgebreid worden geëxploreerd. Dit kan desgevallend resulteren in concrete acties.

Vanzelfsprekend ben ik bereid om bij de eventuele toekomstige samenwerking inzake Digikids het element open en vrije software mee op te nemen. Ik zal daarover met de betrokkenen onderhandelen. De kritiek op de toegankelijkheid van de Digikids-website zal ik melden, maar ik kan hieromtrent niets afdwingen. Het uitbouwen van de Digikids-website wordt immers niet gefinancierd met subsidies van het onderwijsbudget.

De voorzitter : De heer Van Duppen heeft het woord.

De heer Jan Van Duppen : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord en de goede voorname om in het najaar het gebruik van vrije software te onderzoeken en te stimuleren.

Ik wil echter nog een laatste vergelijking maken. Een vorige vraag om uitleg ging over zwaarlijvigheid bij jongeren. Een voormalig minister reageerde daar terecht op dat dit niet alleen de verantwoordelijkheid van de school is. Als we echter toelaten dat er in scholen automaten staan met ongezond materiaal en een hoge calorische waarde en de scholen daarvoor in ruil materiaal of geld krijgen om allerlei projecten uit te bouwen, dan zijn we verkeerd bezig. De basisidee van reclame is om mensen van in de kinderschoenen aan een bepaald merk of product te binden. We zijn opgegroeid in de periode dat elke woensdag Nonkel Bob en Klein Klein Kleutertje op televisie werden getoond. De herkenning van de melodie roept nog steeds een bepaald gevoel op, en dat zal zo blijven.

Als onze kinderen nu worden gelinkt aan Microsoft en frisdranken, dan zal dat gedrag moeilijk af te leren zijn tijdens de rest van hun leven. Ze zullen altijd het gevoel hebben dat ze ermee zijn opgegroeid. Vandaar ook mijn verwijzing naar de kuiltjes van Lorenz. Grote monopolisten, zoals Microsoft, gebruiken deze strategie om de markt voor hun producten in de toekomst veilig te stellen.

Een bepaalde supermarktketen had ooit een slogan dat er elke dag moet worden gewerkt voor zoveel miljoen klanten. Wel, deze keten doet dat. U zegt dat u moeite hebt gedaan om de beste voorwaarden te bedingen. Ik neem dat graag aan, maar als ik de baas ben van die supermarkt, dan ga ik daar ook graag op in. Ik weet namelijk dat die

Van Duppen

kuikens later kip worden en in mijn korf zullen zitten. We maken een zware fout als we een mooi privé-initiatief overlaten aan die ene supermarkt die een monopolie uitbouwt. We gaan daar te weinig tegen in. Als de overheid de toelating geeft om aan onze kuikentjes dingen aan te bieden, dan moet het aanbod gevarieerd en gediversifieerd zijn. Zo niet, zullen onze kinderen niet alleen vet worden, maar ook vastlopen in hun verbinding met de monopoliehouder.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer Van Duppen, er zit zeker een kern van waarheid in uw betoog en waakzaamheid is geboden. Ik denk echter dat u een beetje overdrijft. Ik ben het evenwel met u eens dat we in de toekomst waakzaam moeten zijn bij de verdere uitbouw van het beleid.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het gebruik van de computer op school

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Dillen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het gebruik van de computer op school.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, uit een onderzoek van Klas-se en Yeti blijkt dat het in het onderwijs nog steeds slecht gesteld is met het computergebruik tijdens de les, ondanks de vele investeringen die er op dat vlak al zijn gebeurd.

Er werden 700 leerkrachten en 1.600 leerlingen be-vraagd, wat toch redelijk representatief is. In het basisonderwijs zegt 46 percent van de leerkrachten gebruik te maken van de computer, 35 percent soms en 19 percent nooit. In het secundair onder-wijs eerste graad liggen de cijfers veel lager. 24 per-cent van de leerkrachten gebruikt de computer, 29 percent soms en 47 percent nooit. In de overige graden van het secundair onderwijs gebruikt 37 percent van de leerkrachten nooit de computer.

De leerlingen zelf zijn nog pessimistischer. Bij de tien- tot twaalfjarigen zegt 48 percent nooit de computer te gebruiken. Bij de veertien- tot acht-tienjarigen zegt 53 percent nooit gebruik te kunnen maken van de computer in het ASO en 47 percent in het TSO. In beide richtingen zegt 27 percent van de leerlingen soms gebruik te kunnen maken van de computer.

Er is een duidelijk verschil tussen het basis- en se-cundair onderwijs. Het valt op dat er een enorme terugval is van het gebruik vanaf de eerste graad secundair onderwijs. Leerlingen in het ASO zijn er nog slechter aan toe dan in de overige richtingen. Nochtans erken ik dat er al behoorlijke inspannin-gen zijn geleverd. Er zou in principe in elke Vlaam-se school één computer per tien leerlingen beschik-baar moeten zijn. Het is uiteraard de bedoeling dat deze computers regelmatig worden gebruikt, zodat de kinderen grondig worden voorbereid op hun toekomst, waarin computerkennis onontbeerlijk is.

Uit internationaal onderzoek blijkt dat, als leer-krachten de computer gebruiken, ze dit hoofdzake-lijk doen om klassieke taken uit te voeren, maar dat er van onderwijsvernieuwing geen sprake is. Het betreft hier een Brits-Nederlands onderzoek, waarbij ook Vlaanderen werd betrokken en waar-voor ongeveer 700 directeurs, leerkrachten en an-dere mensen uit de onderwijswereld werden on-dervraagd. Uit de resultaten blijkt dat het compu-tergebruik niet altijd vooruitstrevend is. De meest gebruikte toepassing is het zoeken van informatie voor lessen op het internet, maar verder gebruiken de leerkrachten de computer hoofdzakelijk voor administratieve taken als het invullen van cijfers en het opstellen van examens. Vernieuwende toepas-singen komen dus nauwelijks voor.

Volgens professor Dewolf van de VUB blijken deze gegevens, ook wat Vlaanderen betreft, juist te zijn. Ik citeer professor Dewolf : ‘Het onderwijs is amper veranderd door de pc. We geven nu ouder-wets onderwijs met de pc. Dat moet dringend ver-anderen. We moeten andere doelen stellen en an-dere meetinstrumenten hanteren’. De leerkrachten zelf vinden dat de computer in theorie wel kan zor-gen voor een betere onderwijskwaliteit en meer flexibiliteit, maar gaan ervan uit dat de voordelen ooit wel zullen komen. Het is geen onmiddellijke succesformule, maar ze kijken naar de toekomst. Ik moet zeggen dat ik dat een merkwaardige houding vind.

Mevrouw de minister, ik denk dat dit – gelet op de serieuze investeringen van de Vlaamse overheid in het verleden en hopelijk ook in de toekomst – ab-

Dillen

soluut onaanvaardbaar is. Vlaanderen investeert om de jongeren voor te bereiden op hun toekomst en dus om hen te leren omgaan met de computer. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat een computer geen sierstuk is om de klas op te smukken, maar dat hij moet worden gebruikt voor de functie waarvoor hij is aangekocht.

Ik ga ervan uit dat u op de hoogte bent van de resultaten van het onderzoek van Klasse en Yeti. Kunt u die resultaten bevestigen? Wat is uw reactie daarop? Hebt u enig idee wat de oorzaken zijn van deze slechte resultaten inzake het computergebruik op school? Hebt u zelf al onderzoek laten uitvoeren? Welke inspanningen zijn er gedurende de voorbije schooljaren gedaan om het computergebruik in de klas te stimuleren? Op welke wijze worden de leerkrachten in het bijzonder gestimuleerd tot een regelmatig gebruik van de computers tijdens de lessen waarbij ook de leerlingen zelf worden betrokken?

Mevrouw de minister, ik neem aan dat de resultaten ook bij u de wenkbrauwen hebben doen fronsen. Gelet op het aantal geraadpleegde mensen, denk ik dat we toch wel kunnen spreken van een representatief onderzoek. Wat zult u doen om dit probleem weg te werken en ernaar te streven dat reeds vanaf volgend schooljaar de computers regelmatig gebruikt worden, zowel in de basisscholen, waar het probleem duidelijk minder erg is, als in de secundaire scholen?

Welke inspanningen zult u leveren om via de computer onderwijsvernieuwend tewerk te gaan en leerkrachten de computer niet enkel te laten gebruiken voor louter administratieve taken? Ik herhaal nogmaals dat het belangrijk is onze jongeren continu te leren daarmee te werken. Het is ook een domein waar er bijna dagdagelijks aanzienlijke veranderingen zijn en die jongeren moeten daar permanent bij worden betrokken. Het is dan ook dringend tijd dat het roer wordt omgegooid.

De voorzitter : De heer Van Duppen heeft het woord.

De heer Jan Van Duppen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik sluit me graag aan bij de vraag van mevrouw Dillen. Mevrouw de minister, ik heb u reeds een actuele vraag gesteld over dit onderwerp, onder meer naar aanleiding van het verschijnen van dit onderzoeksresultaat in Klasse. Ik heb daarbij de bijzonder pijnlijke vergelijking moeten maken tussen het gebruik van het

ICT-medium in het onderwijs vandaag en het geven van seksuele voorlichting aan onze jeugd. Leraren gingen daar toen eigenlijk op dezelfde manier mee om en de leerlingen moesten het geluk hebben een leraar te treffen die daar dankzij zijn persoonlijke vlijt iets van maakte. Zo zijn er ook nu – en dat wil ik toch gezegd hebben – heel wat leraren die dankzij hun persoonlijke vlijt, tijd en zelfs geld wel op een degelijke manier proberen te werken met het ICT-medium in het onderwijs.

Mevrouw de minister, in uw antwoord op mijn actuele vraag hebt u toen gezegd dat het in het onderwijs effectief zo is dat grondige veranderingen en vernieuwingen zeer traag en moeilijk verlopen. Ik ben dan ook bijzonder geïnteresseerd in uw antwoord op de vragen van mevrouw Dillen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, de twee vraagstellers zijn niet elke week aanwezig in deze commissie. Mocht dat wel zo zijn, dan zouden ze weten dat dit onderwerp regelmatig aan bod komt, onder andere bij begrotingsbesprekingen en dergelijke. Dat neemt echter niet weg dat ik met plezier op de vraag antwoord.

Als ze hier wel meer aanwezig waren, dan zouden ze ook weten dat er heel wat onderzoek bezig en wordt afgerond en dat het implementeren van vernieuwingen inderdaad een van de meest onderschatte elementen is van het onderwijsbeleid. Het invoeren van vernieuwingen vormt ook een van de grote uitdagingen, zeker in tijden waar de vernieuwingen elkaar in sneltempo opvolgen.

Ik heb uiteraard ook nota genomen van de cijfers van Klasse. Hoewel van een veralgemeende integratie van ICT in het onderwijs vooralsnog geen sprake is, wil ik de gegevens toch enigszins relativeren.

De vaststelling van Klasse over de mate waarin de leerkrachten de PC gebruiken tijdens de les is – voor zover ik heb begrepen – gebaseerd op de toevallige reactie van een aantal van hun lezers. Als we de resultaten bekijken van bestaand wetenschappelijk onderzoek uit Vlaanderen en Europa, geeft dit toch wel een genuanceerder beeld.

Volgens het 'e-Europe 2002 Benchmarking report' behoort België immers tot de Europese kopgroep van 8 landen waar meer dan 75 percent van alle leerkrachten uit het leerplichtonderwijs de PC gebruiken. Er zijn geen aparte cijfers voor Vlaande-

Vanderpoorten

ren beschikbaar, wat bij internationaal onderzoek jammer genoeg wel vaker het geval is. Deze cijfers gaan over het off line PC-gebruik. Het cijfer voor België bedraagt 80 percent, voor het basisonderwijs is dat 86 percent en voor het ASO 63 percent. Het Europese gemiddelde bedraagt 65 percent. Voor on line computergebruik liggen de cijfers een flink stuk lager, maar België scoort met een cijfer van 40 percent nog steeds beter dan het Europese gemiddelde van 36 percent. Dit Europese onderzoek gaat dus over België, maar de resultaten voor Vlaanderen zullen zeker niet lager liggen.

Het door de OESO verrichte PISA-onderzoek geeft een beeld van het ICT-gebruik door leerlingen. Daaruit blijkt dat amper 2 percent van de 15-jarigen dagelijks de pc gebruikt op school. Slechts 30 percent van de 15-jarigen meent enkele keren per week de computer te gebruiken op school terwijl 42 percent van de 15-jarigen meent tussen 1 keer per week en 1 keer per maand de computer te gebruiken op school. Daarentegen meent 9 percent van de 15-jarigen dat dit computergebruik op school minder dan één keer per maand voorvalt, terwijl 15 percent van de ondervraagden zelfs beweert dat de computer op school nooit wordt gebruikt. Samenvattend kunnen we stellen dat één op drie van de 15-jarigen beweert regelmatig de computer te gebruiken op school en dat één op drie van de 15-jarigen meent dat de computer zelden wordt gebruikt op school. Deze cijfers zijn verre van rooskleurig, maar tonen toch aan dat de situatie niet zo dramatisch is als wordt voorgesteld in het artikel in Klasse.

De ICT-monitor meet de tijdsbesteding en de aard van het ICT-gebruik. Algemeen kunnen we stellen dat voor elk van de verschillende soorten gebruik die in de ICT-monitor worden bevraagd, ICT frequenter wordt toegepast in het schooljaar 2000-2001 dan in het schooljaar ervoor. Dat is natuurlijk positief, maar toch ben ik het ermee eens dat er voor een veralgemening van het ICT-gebruik nog een lange weg moet worden afgelegd.

Wat zijn nu de oorzaken van deze veeleer slechte resultaten ? Een belangrijk knelpunt is de opleiding en vorming van leerkrachten in de lerarenopleiding, waar ICT momenteel onvoldoende geïntegreerd is. Er bestaan verschillen tussen de hogescholen onderling, maar globaal kunnen we stellen dat er toch onvoldoende aandacht naar uitgaat. Dan gaat het nog over startende leerkrachten.

Zelf organiseren we via de regionale expertisenetwerken nascholing voor leerkrachten. Die zijn nu hun derde jaar actief. Tijdens de eerste twee werkJaren van deze REN, tijdens de schooljaren 2000-2001 en 2001-2002, kregen in totaal 21.344 personeelsleden nascholing. Na 4 jaar kan met de huidige middelen naar verwachting maximaal een derde van het Vlaams bestuurs- en onderwijzend personeel een ICT-nascholing hebben gevolgd bij de regionale expertisenetwerken.

Daarnaast zijn er natuurlijk nog andere nascholingsinitiatieven. Toch is het duidelijk dat niet alle leerkrachten zich kunnen of willen bijscholen. Bovendien leidt niet alle nascholing tot een effectieve integratie van ICT. Dit blijkt uit het jaarrapport van de inspectie. Ook dat is een knelpunt. Iemand die zelf amper met de computer kan of kon werken, zal het ICT-gebruik in de klas moeilijker kunnen integreren dan iemand die er gebruik van maakte, maar enkel nog de didactische verworvenheden moest krijgen.

Ten slotte is ook het ontbreken van een beleid en visie op ICT-integratie op schoolniveau in een aantal scholen en schoolgemeenschappen een belangrijk knelpunt.

De voorbije 2 schooljaren werden heel wat initiatieven genomen om ICT in het onderwijs te integreren. Met federale subsidies konden en kunnen scholen goedkoop worden aangesloten op het internet via ISDN en ADSL. Ook werd het PC/KD-project verder uitgevoerd en uitgebreid naar andere doelgroepen, zodat de meeste scholen momenteel over een degelijke basisinfrastructuur beschikken. Verder werd het project ICT-coördinatie opgezet in het basisonderwijs, het secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs om aan de nood aan technische en pedagogische coördinatietaken tegemoet te komen. Het gaat hierbij om zowel personeels- als om werkingsmiddelen, die sinds onderwijsdecreet XIV ook structureel verankerd zijn. ICT-coördinatoren kregen hiermee bovendien een eigen statuut.

Vijf regionale expertisenetwerken organiseerden op grote schaal nascholing op het vlak van ICT, zowel pedagogisch, technisch als organisatorisch. In een aantal hogescholen werden projecten gefinancierd om ICT te integreren in de lerarenopleidingen. Ik zeg wel 'in een aantal hogescholen', want het zou natuurlijk overal zo moeten zijn.

Met Microsoft werden twee overeenkomsten gesloten die gunsttarieven garanderen voor scholen,

Vanderpoorten

namelijk MS KIS en Select. Dit initiatief wordt echter op gemengde gevoelens onthaald.

Voor zowel basisonderwijs als secundair onderwijs werd een databank ontwikkeld met beschrijvingen van educatieve software. Deze databanken zijn een hulpmiddel voor leerkrachten om voor de eigen behoeften software te zoeken en te vinden.

Tal van educatieve projecten werden gesubsidieerd of logistiek en financieel ondersteund, zoals bijvoorbeeld Anywise, Klocodaris, Virtuele drempel, KlasCement en Terra Nova – Onderstroom.

Het departement Onderwijs financiert voor elke geïnteresseerde scholengemeenschap een ECDL testlicentie. De sensibiliseringsinitiatieven CST-Educa en Digikids ontvingen een subsidie. Via Digikids worden jaarlijks ICT-prijzen uitgereikt.

Er werden 25 scholen geselecteerd in een 'Netwerk van Innovatieve Scholen'. Die fungeren als goede praktijkvoorbeelden en organiseren tal van activiteiten om het brede onderwijsveld te laten zien hoe ze ICT succesvol en laagdrempelig hebben geïmplementeerd.

Binnen de Europese Virtuele School is het departement Onderwijs coördinator van het 'primary department', een initiatief waarbij vrije software wordt verzameld en beschikbaar gemaakt via een portal.

Diverse publicaties werden uitgegeven om het onderwijsveld te sensibiliseren, zoals 'ICT. Paswoord tot de kennismaatschappij' en 'Klikvast ook op de informatiesnelweg', dat handelt over ethische en juridische aspecten van ICT-gebruik. Verder werd de sensibiliseringscampagne 'surfsafe' financieel ondersteund. Ten slotte vermeld ik hier de visietekst 'ICT in het onderwijs' die de krijtlijnen uitzet voor een nieuwe fase in de ICT-integratie.

Ik wil er u attent op maken dat de meeste van de vermelde initiatieven nog steeds lopen. De ICT-integratie is een proces dat nog niet voorbij is. We moeten daar realistisch in zijn. Het project in verband met de ICT-coördinatie loopt pas sinds dit schooljaar. Ik verwacht dat de ICT-coördinatoren als laagdrempelig aanspreekpunt binnen de school een reële impact zullen hebben en hun collega's tot meer en effectiever ICT-gebruik zullen aanzetten.

Een ander project heeft betrekking op de ICT-nascholing. Op dit ogenblik worden de vijf regionale

expertisenetwerken geïntegreerd in een REN Vlaanderen. Dat zal de mogelijkheid bieden om meer nascholing te organiseren.

Tijdens het najaar zal er aan bewustmaking worden gedaan in verband met ICT-competenties. Scholen zullen informatie krijgen over welke ICT-competenties de leerlingen moeten verwerken. Via goede praktijkvoorbeelden zal bovendien worden geïllustreerd hoe ze die kunnen aanleren. Het is de bedoeling dat deze competenties op termijn in de eindtermen worden opgenomen. Op dit ogenblik wordt gewerkt aan de basiscompetenties voor leerkrachten. Op die manier zal voor elke school en elke lerarenopleiding duidelijk worden dat tijdens de opleidingen geïntegreerd computergebruik moet worden aangeleerd.

We hebben een zeer snelle evolutie meegemaakt. Ongeveer 5 jaar geleden waren er nog leerkrachten die dachten ze zich niet meer zouden moeten bijhouden op het vlak van ICT. Het is zo snel gegaan dat iedereen beseft dat die opvatting verkeerd was. Dat alles maakt dat een aantal scholen minder mee zijn met die evolutie.

De situatie verschilt echter van school tot school en soms zelfs van klas tot klas binnen een bepaalde school. Over een paar jaar zal de situatie waarschijnlijk drastisch verbeterd zijn door alle aandacht die we nu aan deze kwestie besteden.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben jammer genoeg geen trouw lid van deze commissie. Deze materie boeit me mateloos, maar ik heb net als iedereen het probleem dat ik niet op twee plaatsen tegelijk kan zijn.

Ik heb daarjuist verschillende keren erkend dat Vlaanderen voldoende investeert en voldoende aandacht besteedt aan deze kwestie. Ik heb dus ook geen pleidooi gehouden voor meer investeringen en voor meer aandacht. Het geld mag echter niet worden weggegooid en computers mogen dus niet enkel dienen als klasversiering.

Ik ben blij dat u erkent dat er nog heel wat werk aan de winkel is. Het is gemakkelijker om voor verandering te zorgen als de minister een bepaald probleem erkent.

Ik hoop dat de negatieve cijfers van vandaag snel verdwijnen en dat er in sneltempo voor verandering wordt gezorgd. Het is natuurlijk niet realis-

Dillen

tisch om te streven naar 100 percent, maar ik hoop dat er volgend jaar al een verbetering van de cijfers kan worden vastgesteld.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *De heer Dirk De Cock treedt als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de subsidiëring van vormingsprojecten door erkende verenigingen ten behoeve van ouders met schoolgaande kinderen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Heeren tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de subsidiëring van vormingsprojecten door erkende verenigingen ten behoeve van ouders met schoolgaande kinderen.

Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, op basis van het decreet van 20 juni 1996 over de subsidies voor verenigingen en ondersteuningscentra, kunnen erkende verenigingen subsidies krijgen voor projecten die ze organiseren voor ouders en schoolgaande kinderen.

In de praktijk gaat het om zinvolle projecten die blijkbaar tamelijk wat resultaten opleveren. Het gaat meer concreet om projecten over de communicatie tussen ouders en school, over pesten en over verkeersveiligheid.

Ik begrijp dat u in het licht van het nakende participatiedecreet een andere visie hebt, en dat is uw goed recht als minister. Toch was ik verrast over het feit dat u die verenigingen hebt meegedeeld dat ze in het licht van het nieuwe decreet over de participatie geen subsidies meer kunnen krijgen voor die vormingsprojecten.

Er is echter nog geen voorontwerp van dat decreet ingediend en er is dus ook nog geen discussie over gevoerd in het parlement. Het is nog lang niet goedgekeurd. Het lijkt me dus zeer bizar dat u een

uitspraak doet op basis van regelgeving die nog niet bestaat.

Mevrouw de minister, waarom overweegt u geen overgangsmaatregel waardoor de subsidies blijven bestaan tot het nieuwe decreet in werking treedt ? Waarom is er op dit ogenblik geen financiering meer gepland ? Waarom wordt de financiering stopgezet op een ogenblik dat er nog niet eens een voorontwerp van het nieuwe decreet is besproken ? Ik hoor wel zeggen dat het ontwerp van decreet er dit najaar zou moeten zijn, maar het zal dus zeker niet in werking kunnen treden op 1 september 2003.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, volgens het decreet van 20 juni 1996 kunnen de ondersteuningscentra VCOO en KOOGO-ROGO een subsidie aanvragen. Ze kunnen ook een aanvraag tot projectsubsidie indienen.

Normaliter wordt ongeveer 75 percent van de middelen die bestemd zijn voor de uitvoering van dit decreet, gebruikt om projecten te financieren, de overige 25 percent wordt gebruikt voor subsidies. Omwille van de overgangssituatie naar het participatiedecreet heb ik ervoor gekozen om in 2004 het volledige budget te gebruiken als subsidie voor de ondersteuningscentra van ouderverenigingen. Dat geeft de mogelijkheid om het geld tijdens de overgangssituatie op een flexibele manier te gebruiken.

De financiering wordt dus niet stopgezet. Het volledige budget zal nu echter wel via subsidies worden toegekend aan de ondersteuningscentra van de ouderverenigingen. In het huidige decreet worden vormingsactiviteiten als een van hun taken omschreven.

Van het departement Onderwijs heb ik vernomen dat achteraf vaak een tamelijk groot deel van de toegekende middelen voor vormingsprojecten worden teruggevorderd, omdat de diverse organisaties er moeilijk in slagen hun aangevraagde projecten ook werkelijk uit te voeren. Ik vermoed dus dat het geld in 2004 veel flexibeler en veel doeltreffender zal kunnen worden gebruikt.

De ondersteuningscentra kunnen nog steeds vorming geven over participatie, over communicatie tussen ouders en school en over verkeersveiligheid. Het verschil is wel dat als een project in de toekomst nauwelijks van de grond komt, de resterende middelen kunnen worden gebruikt voor vor-

Vanderpoorten

ming over een ander thema dat aanvankelijk niet was gepland. Het geld moet dan niet langer worden teruggestort.

In de toekomst zal in meer middelen voor ouders worden voorzien. Het huidige budget dat is begroot om het decreet van 20 juni 1996 uit te voeren, zal dan volledig worden toegekend aan de ouderkoepelverenigingen om hun kerntaken uit te voeren. Daarnaast zullen er via het expertisecentrum afzonderlijke middelen ter beschikking worden gesteld voor het realiseren van vorming waarvoor om het even welke organisatie een vormingsaanvraag kan indienen.

De voorzitter : Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Mevrouw de minister, heb ik u horen zeggen dat de erkende verenigingen de middelen niet opgebruiken ? U praat alsof het participatiedecreet er al is en alsof het in werking zal treden op 1 september 2004, of heb ik dat verkeerd begrepen ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Nu worden er inderdaad vaak projectsubsidies uitbetaald die niet kunnen worden gebruikt zoals beschreven in de projectaanvraag en daarom worden teruggevorderd. In het systeem dat ik voor 2004 heb voorgesteld, kunnen die subsidies voor andere projecten worden gebruikt en worden ze niet teruggevorderd.

Mevrouw Veerle Heeren : Stellen die verenigingen dan de verkeerde prioriteiten ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Ze schatten verkeerd in wat kan en niet kan. De reden daarvoor ken ik niet.

Mevrouw Veerle Heeren : Dat is een heel bizarre situatie.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de afspraken binnen het Lokaal Overlegplatform in Brussel omtrent de inschrijvingsprocedure in het kader van het gelijkekansendecreet

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Grouwels tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de afspraken binnen het Lokaal Overlegplatform in Brussel omtrent de inschrijvingsprocedure in het kader van het gelijkekansendecreet.

Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik wil uw mening vragen over bepaalde dingen die in de VGC gezegd zijn. Tijdens de plenaire vergadering van de VGC van 16 mei 2003 hebben we het gehad over de implicaties van het gelijkekansendecreet. In de VGC is minister Vanhengel bevoegd voor Onderwijs. Hij werd ondervraagd over de toepassing van de absolute inschrijvingsplicht in Brussel.

Er heerst in dat verband algemene ongerustheid, zowel bij de ouders als bij de directies. Die ongerustheid heeft te maken met het feit dat Nederlandstalige leerlingen niet verzekerd zijn van een plaats in het Nederlandstalige onderwijs. Volgens het principe dat wie eerst komt eerst maalt, is het mogelijk dat niet alle Nederlandstalige leerlingen in Nederlandstalige scholen terecht kunnen, omdat die reeds vol zitten met leerlingen waarvan een groot deel anderstalig en vaak meer specifiek Franstalig is. Voor de kwaliteit van het onderwijs is het toch essentieel dat er voldoende Nederlandstalige kinderen in de klas zitten.

Minister Vanhengel zegt dat de oplossing voor dit probleem schuilt in een eenvormige afspraak binnen het Lokaal Overlegplatform over aanmelding en inschrijvingen. Onder aanmelding verstaat minister Vanhengel een vrijblijvend gesprek tussen de ouders en de school. Er worden dus geen engagementen aangegaan. Na de aanmelding kunnen de anderstalige ouders zich bezinnen – ik gebruik nu ongeveer dezelfde woorden als minister Vanhengel.

Grouwels

Na de aanmelding kan de inschrijving volgen. Volgens minister Vanhengel zou het goed zijn dat kleuter- en basisscholen de officiële inschrijvingsdatum zo laat mogelijk programmeren. Zo zouden Nederlandstalige ouders de absolute zekerheid krijgen dat hun kind kan worden ingeschreven. Dit antwoord verraste ons nogal. Minister Vanhengel zei nog dat dit conform het decreet is.

Mevrouw de minister, bent u het eens met de zienswijze van minister Vanhengel ? Zo ja, zult u die in een omzendbrief bezorgen aan de directies van Brusselse scholen, zodat duidelijk is welke eenvoudige methode er moet worden gehanteerd om Nederlandstalige leerlingen een plaats in de school te verzekeren ? Bent u van mening dat afspraken van die aard binnen het LOP best op papier worden gezet ? Werd zo'n afspraak in het LOP gemaakt ? Is het LOP wel de beste plaats om hier duidelijkheid over te verschaffen ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, als ouders zich aanmelden in een school met de duidelijke intentie hun kind in te schrijven, dan hebben ze het recht om op dat moment in te stemmen met het pedagogisch project en het schoolreglement. Bij instemming komt de inschrijving automatisch tot stand. Wensen de ouders na de aanmelding zich toch eerst te bezinnen over het al dan niet instemmen met het pedagogische project en het schoolreglement en aldus pas later de formele vraag tot inschrijving te stellen, dan is dat eveneens hun goed recht. De school kan echter een dergelijke bezinningsperiode naar eigen goeddunken niet opdringen. Het aansturen op een bezinningsperiode bij ouders die instemmen met het pedagogisch project en het schoolreglement en uitdrukkelijk hun kind wensen in te schrijven, kan niet. In het LOP werden dan ook geenszins afspraken gemaakt in verband met het inlassen van een bezinningsperiode voor anderstalige ouders.

De wenselijkheid en het nut van een gelijklopende inschrijvingsperiode voor alle scholen in Brussel kwam wel al aan bod en is zeker aan te moedigen. Een gelijklopende inschrijvingsperiode komt de duidelijkheid ten aanzien van de ouders ten goede.

Nu horen de ouders bij aanmelding in de ene school dat ze al volzet is, terwijl andere scholen nog niet gestart zijn met de inschrijvingen.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Ik had graag vernemen of u het eens bent met de zienswijze van minister Vanhengel. Uit uw antwoord leid ik af dat dat niet het geval is.

Minister Marleen Vanderpoorten : Als ouders het bij de inschrijving eens zijn met het schoolreglement en het pedagogisch project, dan is hun kind onmiddellijk ingeschreven.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Vanaf het moment dat de inschrijvingsdatum bekend is ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Het zou goed zijn dat daar afspraken over worden gemaakt, maar momenteel is dat nog niet het geval.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Het LOP heeft daar nog geen afspraken over gemaakt ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Er werden in het LOP geen afspraken gemaakt over het inlassen van een bezinningsperiode voor anderstalige ouders en ook niet over de inschrijvingsdatum. Dat hoeft ook niet, maar het kan wel.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Nederlandstalige ouders hebben dus geen enkele zekerheid dat ze hun kinderen in het Nederlandstalig onderwijs kunnen inschrijven ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Neen, we hebben het daar vorige week al uitgebreid over gehad. Sinds vorige donderdag zijn me geen nieuwe gegevens bekend.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Ik stel vast dat u ook geen voorstellen formuleert om dit op te lossen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16.01 uur.*

RECHTZETTING**Handelingen C196-OND20 van donderdag 3 april 2003**

Op bladzijde 22, eerste kolom, tweede paragraaf, vierde regel, de woorden "koninklijk besluit van 1978" vervangen door "koninklijk besluit nummer 78 van 10 november 1967".
